

De noden en ervaringen van rectumkanker overlevers met het laag anterior resectie syndroom (LARS).

Eva Pape

Universitair Ziekenhuis Gent – UCVV Gent

Supervisie: Prof. dr. Ann Van Hecke, Prof. Dr. Yves Van Nieuwenhove en Prof. Dr. Piet Pattyn

Elsie Decoene, Mieke Debrauwere, Gabrielle van Ramshorst, Dirk Van De Putte, Tom Feryn, Paul Pattyn & Sofie Verhaeghe

Universitair Centrum voor
Verpleegkunde en Vroedkunde

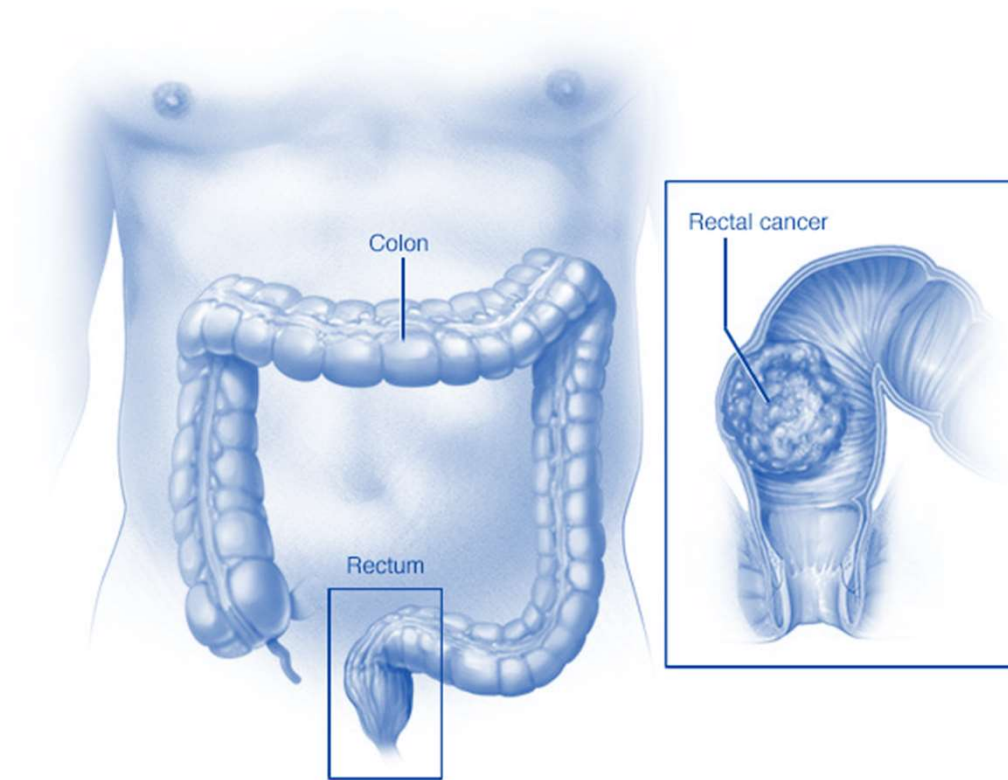

az sint-jan
brugge - oostende - av

Met steun van
Kom op tegen Kanker

Inleiding: rectumcarcinoom

© MAYO FOUNDATION FOR MEDICAL EDUCATION AND RESEARCH. ALL RIGHTS RESERVED.

Rectum

Rectumchirurgie

Abdominoperineale resectie
met een blijvend stoma

Laag anterior resectie met
herstel van de continuïteit

Rectumchirurgie

Meer sfinctersparende
ingrepen

Verwachting om na de
behandeling het leven van
vroeger te hernemen

Laag anterior resectie syndroom (LARS)

LARS SCORE

- ▶ Gevalideerde vragenlijst
- ▶ Bevraagt de symptomen rond laag anterior resectie syndroom
- ▶ Score:
  - ▶ Geen LARS (0-20)
  - ▶ Minor LARS (21-29)
  - ▶ Major LARS (30-42)

(Emmertsen & Laurberg, Ann Surg 2012; Hupkens et al., colorectal Dis, 2018)

Vragenlijst darmfunctie

De bedoeling van deze vragenlijst is uw darmfunctie te beoordelen.

Vink telkens a.u.b. slechts één vakje per vraag aan. Het kan soms moeilijk zijn om slechts één antwoord te kiezen, omdat we weten dat bij sommige patiënten de symptomen per dag verschillen. We vragen u vriendelijk één antwoord te kiezen dat het beste aansluit op uw dagelijkse situatie. Als u onlangs een infectie hebt gehad die uw darmfunctie heeft aangetast, houd hier dan geen rekening mee en concentreer u op het antwoorden van vragen die beantwoorden aan uw dagelijkse darmfunctie.

Komt het wel eens voor dat u geen controle heeft over uw winderigheid?

☐ nee, nooit	0
☐ ja, minder dan 1 keer per week	4
☐ ja, minstens 1 keer per week	7

Heeft u wel eens last van ongewenste lekkage van dunne ontlasting?

☐ nee, nooit	0
☐ ja, wel eens, dat wil zeggen minder dan eenmaal per week	3
☐ ja, vaak, dat wil zeggen minstens eenmaal per week	3

Hoe vaak heeft u ontlasting?

☐ meer dan 7 keer per dag (24 uur)	4
☐ 4-7 keer per dag (24 uur)	2
☐ 1-3 keer per dag (24 uur)	0
☐ minder dan 1 keer per dag (24 uur)	5

Als u ontlasting heeft gehad, moet u dan wel eens binnen het uur nog een keer naar het toilet voor ontlasting?

☐ nee, nooit	0
☐ ja, minder dan 1 keer per week	9
☐ ja, minstens 1 keer per week	11

Heeft u wel eens zo een sterke aandrang voor ontlasting dat u zich naar het toilet moet haasten?

☐ nee, nooit	0
☐ ja, minder dan 1 keer per week	11
☐ ja, minstens 1 keer per week	16

LARS Score:

Interpretatie:

0-20: No LARS

21-29: Minor LARS

30-42: Major LARS

LARS-score

	3 months (n = 193*)			12 months (n = 183*)			P†
	No LARS	Minor LARS	Major LARS	No LARS	Minor LARS	Major LARS	
All patients	35 (18.1)	46 (23.8)	112 (58.0)	53 (29.0)	46 (25.1)	84 (45.9)	< 0.001
Neoadjuvant therapy							
Yes	3 (9)	2 (6)	28 (85)	5 (16)	4 (13)	22 (71)	0.026
No	32 (20.0)	44 (27.5)	84 (52.5)	48 (31.6)	42 (27.6)	62 (40.8)	0.001
Reservoir							
Straight anastomosis	18 (21)	22 (26)	45 (53)	29 (35)	24 (29)	31 (37)	0.013
Colonic J-pouch or side-to-end anastomosis	17 (15.7)	24 (22.2)	67 (62.0)	24 (24)	22 (22)	53 (54)	0.005
Surgical technique							
Total mesorectal excision	18 (14.1)	20 (15.6)	90 (70.3)	20 (16.8)	32 (26.9)	67 (56.3)	0.009
Partial mesorectal excision	17 (26)	26 (40)	22 (34)	33 (52)	14 (22)	17 (27)	0.008

Values in parentheses are percentages. *At both 3 and 12 months, missing answers made calculation of a low anterior resection syndrome (LARS) score impossible in ten patients. †Differences between 3 and 12 months (Wilcoxon signed-rank test).

(Emmertsen & Laurberg, Br J Surg 2012)

LARS-score

Table 1
Demographic, disease and surgical characteristics (TME: total mesorectal excision, TaTME: transanal total mesorectal excision).

Characteristics	Value
Gender <i>N</i> (%)	
Male	84 (69.4)
Female	37 (30.6)
Age (y) Mean (SD)	66 (10.48)
Level of the rectal tumor <i>N</i> (%)	
Low (0–5 cm)	53 (43.8)
Mid (6–10 cm)	47 (38.8)
High (11–15 cm)	20 (16.5)
Level of anastomosis (mm) Median (IQR)	12.50 (10–25.6)
Type of surgery <i>N</i> (%)	
TME (mechanical anastomosis)	90 (74.4)
TME (manual anastomosis)	24 (19.8)
PME	7 (5.8)
Surgical approach <i>N</i> (%)	
Laparotomy	95 (78.5)
Laparoscopy	15 (12.4)
TaTME	10 (8.3)
Interval surgery – closing ileostomy (days) Median (IQR)	154 (60.5–208)
Interval questionnaire - closing ileostomy/surgery (months) Median (IQR)	48 (19.5–94)
LARS score <i>N</i> (%)	
No LARS	17 (14)
Minor LARS	20 (17)
Major LARS	84 (69)

(Pape et al., EJON, 2021)

Impact op kwaliteit van leven

Table 2
Comparison LARS score versus quality of life.

	No/minor LARS		Major LARS		p-value
	Median	IQR	Median	IQR	
Global Health	83	67-90	67	50-83	≤0.001
Function scales					
Physical functioning	100	88-100	87	73-95	≤0.001
Role functioning	100	100-100	83	67-100	≤0.001
Emotional functioning	100	79-100	92	67-100	0.10
Cognitive functioning	100	83-100	83	67-100	0.04
Social functioning	100	83-100	83	50-100	≤0.001
Symptom scales/items					
Fatigue	0	0-22	22	11-33	0.002
Nausea and vomiting	0	0-0	0	0-0	0.71
Pain	0	0-0	0	0-33	0.02
Dyspnoea	0	0-0	0	0-0	0.17
Insomnia	0	0-0	33	0-33	<0.001
Appetite loss	0	0-0	0	0-0	0.61
Constipation	0	0-0	0	0-0	0.57
Diarrhea	0	0-33	33	0-33	<0.001
Financial difficulties	0	0-0	0	0-33	0.26

(Pape et al., EJON, 2021)

Doel

Onderzoeken van de ervaringen en noden van patiënten die geconfronteerd worden met major LARS na de behandeling van endeldarmkanker.

Methode

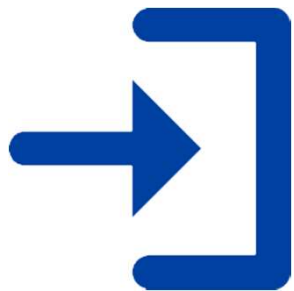
- ▶ Grounded theory
- ▶ Data collectie
  - ▶ Individuele semi-gestructureerde interviews
  - ▶ Purposive sampling → theoretical sampling
- ▶ Data-analyse
  - ▶ Constant comparatieve methode
  - ▶ Onderzoekers triangulatie

Methods

▶ Inlusiecriteria

- ▶ Volwassenen
- ▶ Rectum carcinoom
- ▶ Major LARS

▶ Exclusie

- ▶ Abdominoperineale resectie
- ▶ Niet Nederlandstalig

Resultaten

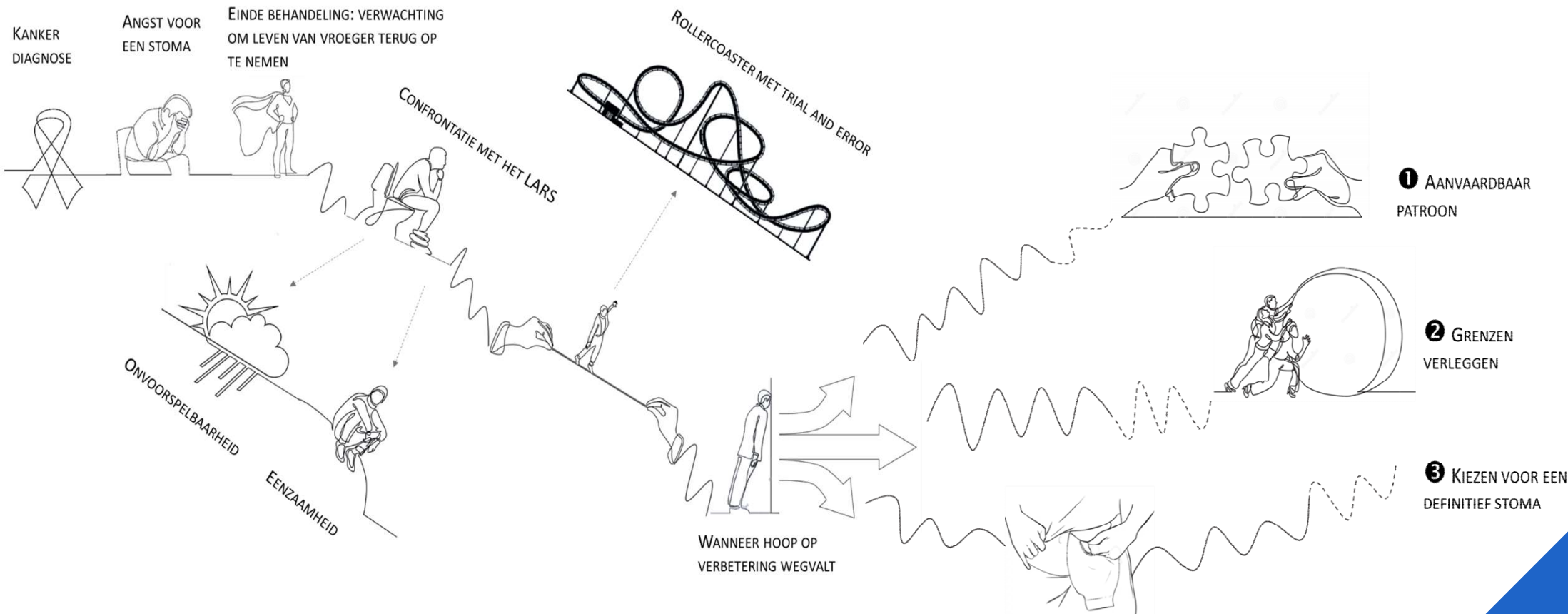
1

- Het traject van hoop

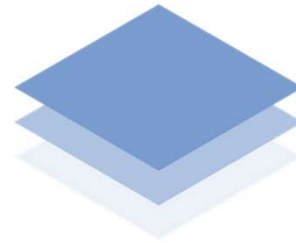
2

- Eenzaamheid

Resultaten: het traject van hoop

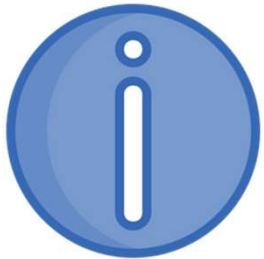

Resultaten: eenzaamheid

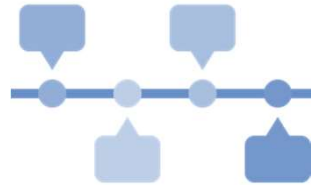

Resultaten: Noden

De nood aan informatie voor de ingreep varieert.

de verwachte evolutie van hun symptomen duidelijk stellen

Proactieve counseling

Laagdrempelige en bereikbare hulpverlener

Implicaties voor de praktijk

- ▶ Inzicht krijgen in het traject van hoop
- ▶ Inzicht krijgen in de verschillende lagen van eenzaamheid → beter inschatten impact op QOL
- ▶ Inschatten impact van LARS op de intimiteit en seksualiteit
- ▶ Ondersteunen bij professionele re-integratie
- ▶ Correcte en eerlijke informatie vóór chirurgie (afhankelijk van coping)
- ▶ Erkenning geven en LARS effectief benoemen
- ▶ Proactieve counseling

Vervolgonderzoek

- ▶ Optimaliseren van de zorg voor patiënten met LARS
  - ▶ Ontwikkelen educatiemateriaal
  - ▶ Ontwikkelen, implementeren en evalueren van een verpleegkundig spreekuur

EVA PAPE

Verpleegkundig specialist digestieve oncologie/PhD student

Gastro-intestinale heekunde

09/332 19 33

eva.pape@uzgent.be

@evapape3

Universitair Ziekenhuis Gent

C. Heymanslaan 10 | B 9000 Gent

T +32 (0)9 332 21 11

E info@uzgent.be

www.uzgent.be

Volg ons op

Universitair Centrum voor
Verpleegkunde en Vroedkunde

